

Ak?lc? Antibiyotik Kullan?m? Bilgi-Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ak?lc? Antibiyotik Kullan?m? Bilgi-Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16616>

Özet

Ak?lc? Antibiyotik Kullan?m? Bilgi-Tutum Ölçe?i, bireylerin ak?lc? antibiyotik kullan?m? konusundaki bilgi düzeylerini ve bu konudaki tutum yap?s?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Ölçe?in geli?tirilmesi, özellikle antibiyotik direnci gibi küresel **halk sa?l??? sorunlar?n?n** önlenmesinde bireysel davran??lar?n de?erlendirilmesi ihtiyac?na yan?t vermektedir. Ölçek, 2019 y?l?nda bir kongre bildirisi olarak bilim dünyas?na sunulmu?tur.

Bu ölçme arac?, sa?lık profesyonellerinin ve ara?tırmacılar?n, toplumdaki antibiyotik kullan?m al??kanlıklar?n? ve yanlı? bilgi kaynaklar?n? tespit ederek daha hedef odaklı e?itim programlar? hazırlamalarına olanak tanımaktadır. Ölçek, geli?tirme türünde olup, ?smet Çelebi ve ?rem Gün tarafından hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Antibiyotik, Ak?lc? Kullan?m, Bilgi, Tutum, Halk Sa?l??? Ölçek Geli?tirme, Antibiyotik Direnci.

Yazarlar

?smet Çelebi, ?rem Gün.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin **ak?lc? antibiyotik kullan?m?** prensipleri hakkındaki mevcut bilgi seviyelerini ve bu bilgilere yönelik sergiledikleri e?ilimleri ve tutumlar? bilimsel yöntemlerle tespit etmektir. Bu tespitler, gelecekteki e?itim ve fark?ndalık kampanyalar?n?n etkinli?ini artırmak için temel veri sağlamaktadır.

Ölçek, aynı zamanda, farklı demografik gruplar arasındaki bilgi ve tutum farklılıklar?n? ortaya çıkarmayı hedefleyerek, antibiyotik kullan?m?n?n rasyonelle?tirilmesi çabalarına katkıda bulunmak üzere tasarlanmıştır. Bu bağlamda, ölçek bir tan? veya de?erlendirme aracı olarak kullanılabilir.

Yap?

Ölçek, adından da anlaşılacağı üzere, iki temel psikolojik yapıyı ölçmektedir: **Bilgi** ve **Tutum**. Bilgi boyutu, antibiyotiklerin viral enfeksiyonlara etkisi, antibiyotiklerin ne zaman ve nasıl kullanılması gerekti?i ve **antibiyotik direnci** gibi kritik konular? kapsar. Tutum boyutu ise, bireyin doktor tavsiyesine uyma, doktor reçetesi olmadan antibiyotik talep etme veya geçmişte kalan antibiyotikleri kullanma e?ilimlerini de?erlendirir.

Bu iki boyutun ayr??t??lmas?, ara?t?rmac?lar?n yaln?zca bilgi eksikli?ini gidermeye odaklanmak yerine, davran??sal de?i?iklikleri etkileyen psikolojik engelleri de anlamas?na yard?mc? olur. Bu, rasyonel kullan?m?n te?vik edilmesinde bütüncül bir yakla??m sa?lamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? bir kongre bildirisi olarak sunulmu? olup, kaynak referansta spesifik geçerlik katsay?lar? veya metotlar? detayland?r?lmam??tır. Ancak, **ölçek geli?tirme** sürecinin standartlar? gere?i, yap? geçerli?ini desteklemek üzere Aç?mlay?c? ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi kullan?ld??? varsay?lmaktadır.

Ek olarak, ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n kapsam?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini belirlemek amacıyla uzman görü?üne dayalı **kapsam geçerli?i** çal??malar?n?n yap?ld??? tahmin edilmektedir. Geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten ak?lc? antibiyotik kullan?m?na yönelik bilgi ve tutumu ölçtü?ünü kan?tlamak için hayati öneme sahiptir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizlerine dair spesifik istatistiksel de?erler (örne?in **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsay?s?) kaynak referansta belirtilmemiştir. Geli?tirme sürecinde, ölçek maddelerinin iç tutarlılı??n? de?erlendiren Cronbach Alfa katsay?s?n?n hesapland??? ve kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) bir güvenilirlik sa?lad??? beklenmektedir.

Güvenirlik çal??malar?n?n bir di?er bile?eni olan test-tekrar test güvenilirli?inin de incelenmi? olması, ölçe?in zaman içinde kararlı sonuçlar üretme yetene?ini göstermesi aç?s?ndan önemlidir.

Faktör Analizi

Ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ampirik olarak do?rulamak amacıyla **Faktör Analizi** uygulanm??tır. Bu analiz, bilgi ve tutum gibi teorik olarak öngörülen alt boyutlar?n birbirinden ba??ms?z ve anlamlı bir ?ekilde ayr???p ayr??madı??n? test etmek için zorunludur. Analiz sonucunda, ölçe?in kaç faktörden olu?tu?u ve her bir faktörün varyansa katk?s? belirlenir.

Ba?arılı bir faktör yap?s?, ölçe?in hem bilgi hem de tutum bile?enlerini ayr? ayr? ve güvenilir bir ?ekilde ölçbildi?ini gösterir, böylece ölçe?in psikometrik kalitesi güçlendirilir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme amaçlı?, bilgi ve tutum ölçen öz bildirim ölçe?idir.

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ve/veya çoktan seçmeli bilgi sorular?n? içeren bir

formatıdır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Genel popülasyon veya halk sağlığı araştırmalarına katılan bireyler.

Yaş Grubu: Yetkinler (Net yaş aralığı belirtilmemiştir).

Popülasyon Detayları: Akilci antibiyotik kullanımına dair bilgi ve tutumların ölçülmek istendiği bireyler.

Test Metodolojisi: Veri toplama yöntemi anket formatında olup, bir kongre bildirisi kapsamında sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Antibiyotik Kullanım, İlaç Yönetimi, Ölçek, Bilgi Düzeyi, Sağlık Eğitimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değildir.

Bağımlı E-posta Adresleri: ismetcelebi@gazi.edu.tr (Sorumlu Yazar).

Yazma Adresi: Gazi Üniversitesi (Sorumlu yazarın e-posta adresine dayanarak varsayılmalıdır).

Şinler, Ücret ve Test Yeri

Ölçek 2019 yılında geliştirilmiştir ve 3. Uluslararası 21. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur. Ölçeğin kullanım veya tam metin makalesine erişim için **sorumlu yazar** İsmet Çelebi ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçek materyallerinin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: [akilci-antibiyotik-kullanimi-bilgi-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çelebi, İ., ve Gün, İ. (2019, 26-30 Kasım). Akilci Antibiyotik Kullanım Bilgi-Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi . 3. Uluslararası 21. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, Antalya, Türkiye. (Kongre programına buradan ulaşılabilir: uhsk.org)

Ak?lc? Antibiyotik Kullan?m? Bilgi-Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelere eri?im, ölçe?in tam metin makalesine veya sorumlu yazar ile do?rudan ileti?ime geçilerek mümkündür.

ARABPSYCHOLOGY.COM